

**PREZES
URZĘDU OCHRONY
KONKURENCJI I KONSUMENTÓW
DELEGATURA W KRAKOWIE**

RKR-411-4/11/BR- 10 /11

Kraków, dn. 14 listopada 2011r.

DECYZJA Nr RKR- 44 /2011

Stosownie do art. 33 ust. 6 ustawy z dnia 16 lutego 2007 r. o ochronie konkurencji i konsumentów (Dz. U. Nr 50, poz.331 ze zm.) i § 2 rozporządzenia Prezesa Rady Ministrów z dnia 1 lipca 2009 r. w sprawie określenia właściwości miejscowej i rzeczowej delegatur Urzędu Ochrony Konkurencji i Konsumentów (Dz. U. nr 107 poz. 887)

- działając w imieniu Prezesa Urzędu Ochrony Konkurencji i Konsumentów –
po przeprowadzeniu postępowania antymonopolowego:

- I. na podstawie art. 105 § 1 ustawy z dnia 14 czerwca 1960 r. Kodeks postępowania administracyjnego (Dz.U. z 2000 r., Nr 98, poz. 1071 ze zm.), w związku z art. 83 przywołanej na wstępie ustawy o ochronie konkurencji i konsumentów **umarza się postępowanie antymonopolowe** wszczęte w związku z podejrzeniem nadużywania przez Miejskie Przedsiębiorstwo Wodociągów i Kanalizacji S.A. z siedzibą w Krakowie pozycji dominującej na lokalnym rynku zbiorowego zaopatrzenia w wodę i zbiorowego odprowadzania ścieków na terenie Gminy Miejskiej Kraków polegającego na narzucaniu odbiorcom usługi zbiorowego zaopatrzenia w wodę, rozliczanych za tę usługę według: wskazań wodomierza, metod określonych dla budynków wielolokalowych oraz wg. norm zużycia, nieuczciwych cen w części dotyczącej opłaty abonamentowej, poprzez obciążanie odbiorców kosztami, które nie powstają w związku ze świadczeniem usługi na rzecz danej grupy odbiorców - co mogło stanowić naruszenie art. 9 ust. 1 i art. 9 ust. 2 pkt 1 ww. ustawy o ochronie konkurencji i konsumentów

- II. na podstawie art. 10 przywołanej na wstępie ustawy o ochronie konkurencji i konsumentów **uznaje się za praktykę ograniczającą konkurencję** działania Miejskiego Przedsiębiorstwa Wodociągów i Kanalizacji S.A. z siedzibą w Krakowie polegające na nadużywaniu pozycji dominującej na lokalnym rynku zbiorowego zaopatrzenia w wodę i zbiorowego odprowadzania ścieków na terenie Gminy Miejskiej Kraków polegające na narzucaniu przyszłym odbiorcom uciążliwych i przynoszących Miejskiemu Przedsiębiorstwu Wodociągów i Kanalizacji S.A. nieuzasadnione korzyści warunków przyłączenia do sieci wodociągowej i kanalizacyjnej, w świetle których są oni zobowiązani do wykonania na własny koszt części robót nie stanowiących - co do zakresu - prac związanych z budową przyłącza, o którym mowa w art. 2 pkt 5 i 6 ustawy z dnia 7 czerwca 2001 r. o zbiorowym zaopatrzeniu w wodę i zbiorowym odprowadzaniu ścieków (t.j. Dz. U. z 2006 r., Nr 123, poz. 858 ze zm.), tj. budowy na własny koszt części sieci wodociągowej i kanalizacyjnej od studzienki lub granicy nieruchomości do miejsca wykonania włączenia, co stanowi naruszenie art. 9 ust. 1 i ust. 2 pkt 6 ustawy o ochronie konkurencji i konsumentów
oraz nakazuje się zaniechania stosowania ww. praktyki

- III.** Na podstawie art. 106 ust. 1 pkt 1 ww. ustawy o ochronie konkurencji i konsumentów **nakłada się** na Miejskie Przedsiębiorstwo Wodociągów i Kanalizacji S.A. z siedzibą w Krakowie **karę pieniężną** płatną do budżetu Państwa w wysokości **915.745 zł** (dziewięćset piętnaści tysięcy siedemset czterdzieści pięć złotych) za naruszenie art. 9 ust. 1 i art. 9 ust. 2 pkt 6 ustawy o ochronie konkurencji i konsumentów, o którym mowa w pkt II sentencji niniejszej decyzji.
- IV.** Na podstawie art. 77 ust. 1 w związku z art. 80 ustawy o ochronie konkurencji i konsumentów obciąża się Miejskie Przedsiębiorstwo Wodociągów i Kanalizacji S.A. z siedzibą w Krakowie kosztami niniejszego postępowania oraz zobowiązuje się do zwrotu Prezesowi Urzędu Ochrony Konkurencji i Konsumentów kosztów postępowania w kwocie **35,00 PLN** (słownie: trzydzieści pięć złotych).

Uzasadnienie

Prezes Urzędu Ochrony Konkurencji i Konsumentów Delegatura Urzędu w Krakowie (zwany dalej „Prezesem Urzędu”), przeprowadził postępowanie wyjaśniające mające na celu ustalenie stosowanych na terenie osiedla Swoszowice w Krakowie zasad zbiorowego odprowadzania ścieków.

W oparciu o ustalenia tego postępowania, w dniu 17 czerwca 2011r. postanowieniem nr RKR-137/2011 Prezes Urzędu wszczął postępowanie antymonopolowe (k.162-167) w związku z podejrzeniem nadużywania przez Miejskie Przedsiębiorstwo Wodociągów i Kanalizacji S.A. z siedzibą w Krakowie (zwane dalej MPWiK lub Spółką) pozycji dominującej na lokalnym rynku zbiorowego zaopatrzenia w wodę i zbiorowego odprowadzania ścieków na terenie Gminy Miejskiej Kraków polegającego na:

1. narzucaniu przyszłym odbiorcom nieuczciwych stawek opłaty za przyłączenie do urządzeń wodociągowych i nieuczciwych stawek opłaty za przyłączenie do urządzeń kanalizacyjnych, będących w posiadaniu przedsiębiorstwa, poprzez ujmowanie w nich kosztów wydania warunków przyłączenia do sieci wodociągowej lub kanalizacyjnej - co może stanowić naruszenie art. 9 ust. 1 i art. 9 ust. 2 pkt 1 ww. ustawy o ochronie konkurencji i konsumentów.
2. narzucaniu odbiorcom usługi zbiorowego zaopatrzenia w wodę, rozliczanych za tę usługę według: wskazań wodomierza, metod określonych dla budynków wielolokalowych oraz wg. norm zużycia, nieuczciwych cen w części dotyczącej opłaty abonamentowej, poprzez obciążanie odbiorców kosztami, które nie powstają w związku ze świadczeniem usługi na rzecz danej grupy odbiorców - co może stanowić naruszenie art. 9 ust. 1 i art. 9 ust. 2 pkt 1 w/w ustawy o ochronie konkurencji i konsumentów
3. narzucaniu przyszłym odbiorcom uciążliwych i przynoszących MPWiK nieuzasadnione korzyści warunków przyłączenia do sieci wodociągowej i kanalizacyjnej, w świetle których są oni zobowiązani do wykonania na własny koszt części robót nie stanowiących - co do zakresu - prac związanych z budową przyłącza, o którym mowa w art. 2 pkt 5 i 6 ustawy z dnia 7 czerwca 2001 r. o zbiorowym zaopatrzeniu w wodę i zbiorowym odprowadzaniu ścieków (t.j. Dz. U. z 2006 r., Nr 123, poz. 858 ze zm.), tj. budowy na własny koszt części sieci wodociągowej i kanalizacyjnej od studzienki lub granicy nieruchomości do miejsca wykonania włączenia - co może stanowić naruszenie art. 9 ust. 1 i ust. 2 pkt 6 ustawy o ochronie konkurencji i konsumentów.

W przypadku pierwszego z powyższych zarzutów wydana została w dniu 14 listopada 2011 r. odrębna decyzja nr RKR-43/2011.

Prezes Urzędu postanowieniem nr RKR-138/2011 zaliczył w poczet dowodów w niniejszym postępowaniu informacje i dokumenty uzyskane w postępowaniu wyjaśniającym, prowadzonym pod sygnaturą akt RKR-400-2/11/BR (k.168).

W odpowiedzi na zawiadomienie o wszczęciu postępowania antymonopolowego MPWiK (k.173-180) nie zgodziło się z zarzutem postawionym przez Prezesa Urzędu, iż narzuca odbiorcom usługi zbiorowego zaopatrzenia w wodę, rozliczanym za tę usługę według: wskazań wodomierza, metod określonych dla budynków wielolokalowych oraz wg. norm zużycia, nieuczciwych cen w części dotyczącej opłaty abonamentowej, poprzez obciążanie odbiorców kosztami, które nie powstają w związku ze świadczeniem usługi na rzecz danej grupy odbiorców. Wskazało, że w kalkulacji stawki opłaty abonamentowej nie zostały ujęte koszty gotowości urządzeń wodociągowych i kanalizacyjnych, co oznacza, że stawka ustalona została z wyłącznym uwzględnieniem kosztów usługi odczytu i usługi rozliczenia, a przepisy rozporządzenia Ministra Budownictwa z dnia 28 czerwca 2006r. w sprawie określania taryf, wzoru wniosku o zatwierdzenie taryf oraz warunków rozliczeń za zbiorowe zaopatrzenie w wodę i zbiorowe odprowadzanie ścieków (Dz. U. Nr 127, poz. 886) – zwanego dalej „*rozporządzeniem taryfowym*” nie wykluczają zastosowania takiej metody kalkulacji. Stosownie do §2 pkt 12 *tego rozporządzenia* gotowość do świadczenia usług to koszty eksploatacji i utrzymania urządzeń wodociągowych lub kanalizacyjnych, które mogą stanowić nie więcej niż 15 % całości tych kosztów, podzielonych zgodnie z przyjętym współczynnikiem alokacji na taryfowe grupy odbiorców oraz liczbę odbiorców w danej grupie taryfowej. Tak więc – w ocenie Spółki - przedsiębiorstwo wodociągowo-kanalizacyjne może, ale nie musi ujmować kosztów gotowości do świadczenia usług w opłacie abonamentowej.

MPWiK postanowiło kalkulować stawkę opłaty abonamentowej z wyłączeniem kosztów utrzymania i eksploatacji urządzeń wodociągowych i kanalizacyjnych. W konsekwencji, kalkulacja stawki opłaty abonamentowej dla wszystkich odbiorców usług ustalana jest jedynie na podstawie kosztów usługi odczytu i usługi rozliczenia.

Koszt odczytu pozostaje bez wpływu na wysokość opłaty abonamentowej ponieważ zróżnicowanie wartości następuje dopiero na 3 miejscu po przecinku.

MPWiK nie podzieliło również stanowiska Prezesa Urzędu w przedmiocie narzucania osobom ubiegającym się o przyłączenie uciążliwych i przynoszących Spółce nieuzasadnione korzyści warunków przyłączenia do sieci wodociągowej i kanalizacyjnej, w świetle których są oni zobowiązani do wykonania na własny koszt części robót nie stanowiących - co do zakresu - prac związanych z budową przyłącza, o którym mowa w art. 2 pkt 5 i 6 ustawy z dnia 7 czerwca 2001 r. o zbiorowym zaopatrzeniu w wodę i zbiorowym odprowadzaniu ścieków (t.j. Dz. U. z 2006 r., Nr 123, poz. 858 ze zm.) – zwanej dalej „*ustawą o zbiorowym zaopatrzeniu*”, tj. budowy na własny koszt części sieci wodociągowej i kanalizacyjnej od studzienki lub granicy nieruchomości do miejsca wykonania włączenia.

Definicja przyłączy nie jest – w ocenie Spółki - jednoznaczna zarówno w orzecznictwie, jak i w doktrynie. Definicje przyłączy w ustawie o zbiorowym zaopatrzeniu mają charakter techniczny. Funkcją tej definicji jest odróżnienie przyłączy od sieci oraz innych urządzeń wodociągowych, co w dalszej kolejności ma znaczenie dla określenia obowiązków przedsiębiorstwa wodociągowo-kanalizacyjnego w zakresie finansowania budowy infrastruktury.

Wg MPWiK – biorąc pod uwagę Wyrok Sądu Apelacyjnego w Warszawie VI Wydział Cywilny z dnia 8.12.2008 sygn. akt VI ACa 1003/08, uchwałę Sądu Najwyższego z dnia 8.03.2006 sygn. akt IIICZP 105/05 oraz uchwałę Sądu Najwyższego z dnia 13.09.2007 sygn. akt IIICZP 79/07) - przyłączem wodociągowym jest przewód, który może wykraczać poza

granicę nieruchomości gruntowej, jeżeli miejsce włączenia do sieci wodociągowej znajduje się poza jej granicami.

Za przyłącze kanalizacyjne Spółka uznaje, w przypadku gdy na terenie nieruchomości odbiorcy jest zlokalizowana studzienka, odcinek od tej studzienki do miejsca włączenia do sieci przebiegającej poza granicami nieruchomości. W ocenie MPWiK jedynie w przypadku, kiedy na terenie nieruchomości nie ma studzienki kanalizacyjnej, przyłącze kanalizacyjne kończy się na granicy nieruchomości.

W warunkach przyłączenia wydawanych przez MPWiK zawsze istnieje obowiązek przyszłego odbiorcy do budowy studzienki w granicach nieruchomości i tą studzienkę uznaje się za początek przyłącza.

W toku postępowania antymonopolowego Prezes Urzędu ustalił następujący stan faktyczny:

Na terenie Gminy Miejskiej Kraków działalność w zakresie zbiorowego zaopatrzenia w wodę i zbiorowego odprowadzania ścieków prowadzi przedsiębiorstwo wodociągowo-kanalizacyjne MPWiK.

Przedsiębiorca ten został wpisany do Rejestru Przedsiębiorców - Krajowego Rejestru Sądowego pod numerem KRS 0000057956 (k.87-92).

Zgodnie z taryfą obowiązującą w okresie od 1 stycznia 2011 r. do 31 grudnia 2011 r. na terenie Gminy Miejskiej Kraków, pobierana jest stawka opłaty abonamentowej, w identycznej dla wszystkich mieszkańców wysokości 2,92 zł za miesiąc (k.126).

Ponieważ opłata abonamentowa w taryfie nie została precyzyjnie określona, czy jest to opłata, o której mowa w § 5 pkt. 2, czy też *5 rozporządzenia taryfowego*, tj. czy mamy do czynienia z opłatą abonamentową dotyczącą odbiorców wody, czy też dostawców ścieków, MPWiK, na wezwanie organu antymonopolowego wyjaśniło, że opłata ta dotyczy odbiorców wody (k.158).

Do kalkulacji tej opłaty MPWiK uwzględniło wyłącznie koszty związane z odczytem wodomierzy i rozliczeniem odbiorców, tj. koszty wynagrodzeń pracowników zajmujących się odczytami, świadczeń na rzecz pracowników, transportu, rozliczenia, wystawienia oraz wysyłki faktury.

Na terenie działania MPWiK 98,95% odbiorców wody rozliczanych jest w oparciu o wskazania wodomierzy. Z tej ilości jedynie 1,80% odbiorców MPWiK rozlicza wg. zasad, jak dla lokali w budynkach wielolokalowych. 1,05% odbiorców rozliczanych jest według norm zużycia wody (k.158-159).

Kalkulacja stawki opłaty abonamentowej dla trzech grup odbiorców - przedłożona przez MPWiK po wszczęciu postępowania antymonopolowego - przedstawia się w sposób następujący (k.176)

lp	wyszczególnienie	jednostka miary	odbiorcy rozliczani wg wskazań wodomierza głównego	Odbiorcy rozliczani wg wskazań wodomierzy lokalowych	Odbiorcy rozliczani wg norm zużycia	ogółem
1	wynagrodzenia z narzutami	zł	1 506 800	27 920	16 280	1551000
2	materiały biurowe	zł	64 120	1 180	700	66 000
3	pozostałe koszty	zł	63 130	1 170	700	65 000

4	marża zysku 10%	zł	163 200	3 030	1 770	168 000
5	niezbędne przychody	zł	1 797 250	33 300	19 450	1850000
6	roczna ilość odczytów i rozliczeń	szt.	615 540	11 400	0	626 940
7	roczna ilość rozliczeń	szt.	0	0	6 660	6 660
8	miesięczna stawka opłaty abonamentowej wiersz 5: (6 lub 7):12	zł/m-c	2,9198	2,9211	2,9204	2,9198

Część mieszkańców Gminy Miejskiej Kraków, jak dla przykładu fragmentu osiedla Swoszowice i Bieżanów Stary do chwili obecnej nie jest podłączona do sieci kanalizacyjnej, a obciążana jest opłatą abonamentową w identycznej wysokości jak odbiorcy usługi zbiorowego odprowadzania ścieków.

Jak oświadczyło MPWiK - na etapie postępowania antymonopolowego (k.202-203) – ponieważ nie są ponoszone przez Spółkę żadne dodatkowe koszty w przypadku rozliczania odbiorców za usługę zbiorowego odprowadzania ścieków, ustalona została jedna stawka opłaty abonamentowej – dla odbiorców wody.

MPWiK na podstawie art. 30 Regulaminu dostarczania wody i odprowadzania ścieków na terenie Gminy Miejskiej Kraków - uchwalonego Uchwałą nr CI/1028/06 Rady Miasta Krakowa z dnia 8 lutego 2006 r. (zwanego dalej *Regulaminem dostarczania wody i odprowadzania ścieków*) - wydaje warunki przyłączenia nieruchomości do miejskiej sieci wodociągowej i kanalizacyjnej, które to warunki określają między innymi miejsce i sposób włączenia, parametry techniczne przyłącza, ciśnienia i ilości wody wymaganej dla zaopatrzenia nieruchomości, dane szczegółowe dotyczące wodomierza głównego i urządzenia pomiarowego, terminu ważności warunków (k.127).

Procedura podłączenia do sieci wodociągowej i kanalizacyjnej na terenie gminy Miejskiej Kraków przebiega w następujący sposób:

Przyszli usługobiorcy składają do MPWiK „Wniosek o zawarcie umowy przyłączeniowej” (k.10-11). Spółka działając stosownie do art. 30 *Regulaminu dostarczania wody i odprowadzania ścieków* podpisuje z przyszłym odbiorcą usług zbiorowego zaopatrzenia w wodę i/lub zbiorowego odprowadzania ścieków „Umowę przyłączeniową” (k.12-14). MPWiK określa osobom ubiegającym się o przyłączenie warunki przyłączenia nieruchomości do miejskiej sieci wodociągowej i/lub kanalizacyjnej, w których to warunkach wskazane jest między innymi miejsce i sposób włączenia, parametry techniczne przyłącza, ciśnienia i ilości wody wymaganej dla zaopatrzenia nieruchomości, dane szczegółowe dotyczące wodomierza głównego i urządzenia pomiarowego, terminu ważności warunków (k.127).

Zgodnie z warunkami wydawanymi przez MPWiK przyszły odbiorca usługi zbiorowego zaopatrzenia w wodę zobowiązany jest wybudować na własny koszt odcinek przewodu również poza granicą swojej nieruchomości gruntowej, tj. odcinek od instalacji wewnętrznej w budynku do miejsca włączenia do sieci wodociągowej.

W przypadku przyszłego odbiorcy usługi zbiorowego odprowadzania ścieków jest on zobowiązany wybudować na własny koszt przewody odprowadzające ścieki do studzienki

kanalizacyjnej na terenie jego nieruchomości gruntowej oraz studzienkę - ta część przyłącza traktowana jest przez MPWiK jako instalacja wewnętrzna – oraz przewody łączące studzienkę kanalizacyjną z siecią kanalizacyjną poza granicą swojej nieruchomości gruntowej. Odcinek od studzienki kanalizacyjnej do sieci kanalizacyjnej przebiegającej poza granicą nieruchomości gruntowej przyszłego odbiorcy to wg MPWiK przyłącze kanalizacyjne (k.4-5, k.177-179).

Po zakończeniu prac związanych z budową przyłączy sporządzany jest „protokół odbioru przyłącza wodociągowego/ kanalizacyjnego/ odcinka przyłącza kanalizacyjnego/zabudowy zestawu wodomierzowego w układzie równoległym/zabudów zestawów wodomierzowych przy punktach czerpalnych” (k.15).

Następnie po uiszczeniu przez przyszłego odbiorcę określonej w taryfie dla zbiorowego zaopatrzenia w wodę i zbiorowego odprowadzania ścieków (k.126) „opłaty wynikającej z kosztów przyłączenia” podpisywana jest umowa o zaopatrzenie w wodę i odprowadzanie ścieków.

Zgodnie z art. 6 ust. 1 pkt 6 *Regulaminu dostarczania wody i odprowadzania ścieków* (k.127) odbiorca usługi zobowiązany jest do utrzymania w należyтым stanie przyłączy/ odcinków przyłączy wodociągowych i/lub kanalizacyjnych pozostających w jego posiadaniu i niezwłocznego usuwania ich awarii.

Z odcinkami przyłączy mamy do czynienia w przypadku wykonywania sieci wodociągowej/kanalizacyjnej i przyłączy w ramach Lokalnych Inicjatyw Inwestycyjnych, kiedy to Gmin pokrywa koszt budowy części przyłącza (w rozumieniu Gminy odcinka przewodu od granicy nieruchomości do miejsca włączenia) i następnie Gmina przekazuje te odcinki na własność MPWiK (k.132).

Stosownie do § 6ust. 1 pkt 5 *Regulaminu dostarczania wody i odprowadzania ścieków* (k.127) odbiorca usługi obowiązany jest do zabezpieczenia wodomierzy i urządzeń pomiarowych przed uszkodzeniami.

Przychód osiągnięty przez MPWiK - w rozumieniu art. 2 pkt 15 ustawy o ochronie konkurencji i konsumentów - w roku 2010, zgodnie z CIT – 8 wyniósł 314 623 965,34 zł (k.181-199).

W dniu 4 listopada 2011 r. MPWiK zostało zawiadomione o zakończeniu zbierania materiału dowodowego i możliwości zapoznania z aktami.

Spółka skorzystała z tego prawa w dniu 10 listopada 2011 r.

Prezes Urzędu zważył, co następuje:

Interes publiczny

W pierwszej kolejności konieczne jest stwierdzenie, że niniejsza sprawa ma charakter antymonopolowy, a zatem, iż w jej okolicznościach doszło do naruszenia interesu publicznoprawnego.

Art. 1 ust. 1 ustawy o ochronie konkurencji i konsumentów ogranicza zastosowanie przepisów ustawy o ochronie konkurencji i konsumentów wyłącznie do podejmowanej w interesie publicznym ochrony interesów przedsiębiorców i konsumentów. Warunkiem koniecznym do uruchomienia procedur i zastosowania instrumentów określonych w ustawie jest zatem, aby działania przedsiębiorców – którym zarzucono naruszenie jej przepisów – stanowiły potencjalne zagrożenie interesu publicznego, nie zaś jednostki lub grupy.

Takie stanowisko konsekwentnie prezentuje Sąd Ochrony Konkurencji i Konsumentów. W wyroku z dnia 27 czerwca 2001 r. (sygn. akt XVII Ama 92/00) Sąd stwierdził, że *interes publiczny w postępowaniu administracyjnym nie jest pojęciem jednolitym i stałym. W każdej sprawie winien on być ustalony i konkretyzowany co do swych wymagań. Organ administracji – Prezes Urzędu winien być w toku postępowania i przy wydawaniu decyzji rzecznikiem tego interesu, albowiem wynika to z jego zadań w strukturze administracji publicznej – art. 7 k.p.a. Publiczny znaczy dotyczący ogółu, dotyczący ogółu a nie jednostki, czy też określonej grupy. A zatem podstawą do zastosowania przez Prezesa Urzędu przepisów ustawy antymonopolowej winno być uprzednie stwierdzenie, że został naruszony interes publicznoprawny, a nie interes prawny jednostki czy też grupy*”.

Podobnie na temat interesu publicznego Sąd Ochrony Konkurencji i Konsumentów wypowiedział się w wielu innych wyrokach, np. z dnia 30 maja 2001 r. (sygn. akt XVII Ama 80/00), z dnia 4 lipca 2001 r. (sygn. akt XVII Ama 108/00), z dnia 6 czerwca 2001 r. (sygn. akt XVII Ama 78/00).

Powyższe stanowisko znalazło również potwierdzenie w orzecznictwie Sądu Najwyższego, który w uzasadnieniu wyroku z dnia 29 maja 2001 r. (sygn. akt I CKN 1217/98) stwierdził, że *„ustawa antymonopolowa ma charakter publicznoprawny. Ingeruje, gdy w wyniku pewnych ogólnych zjawisk zagrożona jest sama instytucja konkurencji”*. W uzasadnieniu wyroku z dnia 26 lutego 2004 r. (sygn. akt III SK 2/04) Sąd Najwyższy dodał, iż naruszenie indywidualnego interesu (w powołanym wyroku – konsumenta), nie wyklucza dopuszczalności równoczesnego uznania, że dochodzi do naruszenia publicznego zbiorowego interesu, jeżeli indywidualne pogwałcenie przepisów ustawy mogłoby w jakikolwiek sposób prowadzić do ustanowienia lub utrwalenia monopolistycznych praktyk rynkowych, które wywołują skutki na terytorium Rzeczypospolitej Polskiej.

Również w uzasadnieniu wyroku z dnia 24 lipca 2003 r. (sygn. akt I CKN 496/01) Sąd Najwyższy zajął się tą kwestią i stwierdził, iż *„przy dokonywaniu oceny, czy doszło do naruszenia lub zagrożenia zasady wolnej konkurencji na rynku relewanym, nie można poprzestać na zbadaniu sytuacji ewentualnego pokrzywdzenia bezpośrednich kontrahentów przedsiębiorcy dominującego na tym rynku. Potrzebne jest tu spojrzenie szersze, uwzględniające także to, w jaki sposób działania powodowego Przedsiębiorstwa odbijają się na interesach członków Spółdzielni, dotkniętych pośrednio działaniem powoda.(...) przy prawidłowo ustalonym rynku relewanym, którym jest lokalny rynek zaopatrzenia w energię cieplną, działania powoda naruszają interes o charakterze ogólniejszym - publicznoprawnym...”*.

Z kolei w wyroku z dnia 5 czerwca 2008 r. (sygn. akt III SK 40/07) Sąd Najwyższy stanął na stanowisku, że *„ustawa o ochronie konkurencji i konsumentów chroni istnienie mechanizmu konkurencji, jako optymalnego sposobu podziału dóbr w społecznej gospodarce rynkowej, zatem każde działanie wymierzone w ten mechanizm, godzi w interes publiczny”*.

Przedmiotowe postępowanie podjęte zostało w interesie publicznym. Kwestionowane zasady prowadzenia przez MPWiK działalności zbiorowego zaopatrzenia w wodę i zbiorowego odprowadzania ścieków stosowane były w sposób powszechny. Tym samym praktyki te wymierzone były w każdego aktualnego i przeszłego odbiorcę zainteresowanego korzystaniem z usług zbiorowego zaopatrzenia w wodę i zbiorowego odprowadzania ścieków. Przyjąć należy, że oceniane praktyki dotyczyły zarówno przedsiębiorców, jak i konsumentów – tj. osób fizycznych dokonujących czynności prawnych niezwiązanych bezpośrednio z ich działalnością gospodarczą lub zawodową.

Wobec powyższego, uznać należy za udowodnione, iż w niniejszej sprawie doszło do naruszenia interesu publicznoprawnego.

Strona postępowania antymonopolowego

Postępowanie antymonopolowe prowadzone było z urzędu.

Stosownie do treści art. 4 pkt 1 ustawy o ochronie konkurencji i konsumentów pod pojęciem przedsiębiorcy rozumie się przedsiębiorcę w rozumieniu przepisów o swobodzie działalności gospodarczej.

Wobec powyższego uznać należy, że Spółka MPWiK posiada przymiot przedsiębiorcy w rozumieniu art. 4 pkt 1 ustawy o ochronie konkurencji i konsumentów, a co za tym idzie mogła być stroną postępowania antymonopolowego.

Spółka została wpisana do Rejestru Przedsiębiorców - Krajowego Rejestru Sądowego pod numerem KRS 0000057956 (k.87-92).

Rynek właściwy

Istotą praktyk ograniczających konkurencję, określonych w art. 9 ustawy o ochronie konkurencji i konsumentów, jest nadużywanie pozycji dominującej na rynku właściwym przez jednego lub kilku przedsiębiorców. W związku z powyższym Prezes Urzędu winien na wstępie ustalić rynek właściwy w danej sprawie, a następnie określić siłę rynkową jego uczestników.

Rynek właściwy – stosownie do definicji zawartej w art. 4 pkt 9 ustawy o ochronie konkurencji i konsumentów - to rynek towarów, które ze względu na ich przeznaczenie, cenę oraz właściwości, w tym jakość, są uznawane przez ich nabywców za substytuty oraz są oferowane na obszarze, na którym ze względu na ich rodzaj i właściwości, istnienie barier dostępu do rynku, preferencje konsumentów, znaczące różnice cen i koszty transportu, panują zbliżone warunki konkurencji.

Rynek w ujęciu produktowym odnosi się do wszystkich towarów jednego rodzaju, które poprzez szczególne właściwości, w szczególności zaś przeznaczenie, użytkowość i cenę odróżniają się od innych towarów w taki sposób, że nie istnieje możliwość dowolnej ich zmiany. Rynek ten tworzą towary, które z punktu widzenia nabywcy charakteryzują się substytutowością.

Pod pojęciem towar – zgodnie z art. 4 pkt 7 ustawy o ochronie konkurencji i konsumentów - rozumie się rzeczy, jak również energię, papiery wartościowe i inne prawa majątkowe, usługi, a także roboty budowlane.

MPWiK prowadzi działalność polegającą na świadczeniu usług zbiorowego zaopatrzenia wodę i zbiorowego odprowadzania ścieków na terenie Gminy Miejskiej Kraków. Przedmiotowe usługi nie posiadają substytutów, a Spółka – prowadząc działalność w powyższym zakresie na wskazanym obszarze – nie spotyka się z żadną konkurencją. Brak jest na terenie objętym jej działalnością przedsiębiorców oferujących towary służące zaspokajaniu zbiorowych potrzeb ludności w zakresie zaopatrzenia w wodę i kanalizacji zamienne względem usług świadczonych w tym zakresie przez Spółkę. Wynika to z uwarunkowań zarówno o charakterze prawnym, jak i technologicznym i organizacyjnym, gdyż świadczenie usług wodociągowych i kanalizacyjnych wymaga dysponowania odpowiednią infrastrukturą techniczną, co stwarza istotną barierę kosztową dla podjęcia działalności w tej dziedzinie. Z powyższych względów uznać należy, iż rodzaj działalności prowadzonej przez Spółkę w omawianym zakresie oraz jej zasięg geograficzny wyznaczają w niniejszej sprawie wymiar produktowy i terytorialny rynku właściwego, o którym mowa w art. 4 pkt 9 ustawy o ochronie konkurencji i konsumentów. Rynkiem właściwym w ujęciu produktowym jest wobec powyższego rynek usług polegających na dostarczaniu wody za pośrednictwem sieci

wodociągowej i odprowadzaniu ścieków za pośrednictwem sieci kanalizacyjnej. Natomiast pod względem geograficznym – z uwagi na technologię dostarczania wody i odprowadzania ścieków – zakres rynku właściwego wyznacza zasięg istniejącej sieci wodociągowej i kanalizacyjnej eksploatowanej przez Spółkę, za pomocą której świadczy ona swoje usługi.

Zbiorowe zaopatrzenie w wodę - zgodnie z art. 2 pkt 21 ustawy o zbiorowym zaopatrzeniu - jest to działalność polegająca na ujmowaniu, uzdatnianiu i dostarczaniu wody prowadzona przez przedsiębiorstwo wodociągowo – kanalizacyjne.

Zbiorowe odprowadzanie ścieków natomiast zgodnie z art. 2 pkt 20 ww. ustawy to działalność polegająca na odprowadzaniu i oczyszczaniu ścieków prowadzona przez przedsiębiorstwo wodociągowo – kanalizacyjne.

Mając powyższe na uwadze należy stwierdzić, że cały proces mający na celu rozpoczęcie świadczenia usług zbiorowego zaopatrzenia w wodę i zbiorowego odprowadzania ścieków odbywa się na rynku właściwym w ujęciu produktowym – zbiorowego zaopatrzenia w wodę i zbiorowego odprowadzania ścieków.

W przedmiotowej sprawie rynkiem właściwym w ujęciu geograficznym jest obszar Gminy Miejskiej Kraków.

Pozycja dominująca

Art. 9 ust. 1 ustawy o ochronie konkurencji i konsumentów zawiera bezwzględny zakaz nadużywania pozycji dominującej na rynku właściwym.

Aby zatem działania przedsiębiorcy zakwalifikować jako jedną z wymienionych w art. 9 ustawy o ochronie konkurencji i konsumentów praktyk ograniczających konkurencję, należy uprzednio dowieść, że przedsiębiorca ten pozycję dominującą na rynku właściwym posiada.

Przez pozycję dominującą – zgodnie z treścią art. 4 pkt. 10 ustawy o ochronie konkurencji i konsumentów - rozumie się pozycję przedsiębiorcy, która umożliwia mu zapobieganie skutecznej konkurencji na rynku właściwym przez stworzenie mu możliwości działania w znacznym zakresie niezależnie od konkurentów, kontrahentów oraz konsumentów. Domniemywa się, że przedsiębiorca posiada pozycję dominującą, jeżeli jego udział w rynku przekracza 40%.

Odbiorcy i przyszli odbiorcy wody i dostawcy ścieków z terenu Gminy Miejskiej Kraków - poza usługami zbiorowego zaopatrzenia w wodę i zbiorowego odprowadzania ścieków świadczonymi przez MPWiK - nie mają alternatywnego źródła zaopatrzenia. Aby nowe źródło zaopatrzenia mogło być uznane za alternatywne w stosunku do posiadanych musi spełniać wymóg natychmiastowej dostępności bez ponoszenia nakładów inwestycyjnych (tak wyrok SOKiK z dnia 31 maja 2000 r., sygn. akt XVII Ama 44/00). Takie źródło dostaw wody i odprowadzania ścieków na terenie ww. gminy nie występuje.

Ponadto należy zaznaczyć, że usługa zbiorowego zaopatrzenia w wodę i zbiorowego odprowadzania ścieków nie posiada substytutów.

Przyszli usługobiorcy składają do MPWiK „Wniosek o zawarcie umowy przyłączeniowej” (k.10-11). Spółka - co zostało określone w art. 30 ww. *Regulaminie dostarczania wody i odprowadzania ścieków* – podpisuje z przyszłym odbiorcą usług „Umowę przyłączeniową” (k.12-14). MPWiK określa osobom ubiegającym się o przyłączenie warunki przyłączenia nieruchomości do miejskiej sieci wodociągowej i/lub kanalizacyjnej, w których to warunkach wskazane jest między innymi miejsce i sposób włączenia, parametry techniczne przyłącza, ciśnienia i ilości wody wymaganej dla zaopatrzenia nieruchomości, dane szczegółowe dotyczące wodomierza głównego i urządzenia pomiarowego, terminu ważności warunków (k.127).

Tak więc przyszły odbiorca zmuszony jest do przyjęcia warunków podłączenia ustalonych przez MPWiK. To Spółka na terenie całej Gminy Miejskiej Kraków ustala warunki podłączenia do sieci wodociągowej i kanalizacyjnej.

Po zakończeniu prac sporządzany jest „protokół odbioru przyłącza wodociągowego/kanalizacyjnego/ odcinka przyłącza kanalizacyjnego/zabudowy zestawu wodomierzowego w układzie równoległym/zabudów zestawów wodomierzowych przy punktach czerpalnych” (k.15).

Następnie po uiszczeniu przez przyszłego odbiorcę na rzecz MPWiK określonej w taryfie dla zbiorowego zaopatrzenia w wodę i zbiorowego odprowadzania ścieków (k.126) „opłaty wynikającej z kosztów przyłączenia” podpisywana jest umowa o zaopatrzenie w wodę i odprowadzanie ścieków i rozpoczyna się świadczenie przez Spółkę analizowanej usługi.

MPWiK w przypadku cen i stawek opłat w terminie 70 dni przed planowanym dniem wejścia w życie taryf, przedstawia Prezydentowi wniosek o ich zatwierdzenie.

Zgodnie z art. 24 *ustawy o zbiorowym zaopatrzeniu* - taryfy podlegają zatwierdzeniu w drodze uchwały rady gminy.

Prezydent sprawdza, czy taryfy i plan zostały opracowane zgodnie z przepisami ustawy, i weryfikuje koszty, o których mowa w art. 20 ust. 4 pkt 1 *ustawy o zbiorowym zaopatrzeniu*, pod względem celowości ich ponoszenia.

Tak więc zgodnie z wyżej przywołanymi przepisami MPWiK przygotowuje i przedstawia Prezydentowi wniosek o zatwierdzenie taryf.

Prezydent sprawdza taryfy pod kątem zgodności z przepisami ustawy o zbiorowym zaopatrzeniu i weryfikuje koszty.

Następnie Rada Miasta taryfę zatwierdza, a przedsiębiorstwo wodociągowo-kanalizacyjne taryfę stosuje.

Tak więc Spółka jest jedynym uprawnionym do sporządzania wniosku taryfowego w oparciu o niezbędne przychody przez siebie ustalone.

W sprawie będącej przedmiotem niniejszego postępowania zostało zatem udowodnione, że MPWiK zajmuje pozycję dominującą na rynku zbiorowego zaopatrzenia w wodę i zbiorowego odprowadzania ścieków obejmującym teren Gminy Miejskiej Kraków. Jest bowiem wyłącznym dostawcą usług w zakresie zaopatrzenia w wodę i odbioru ścieków na obszarze ww. Gminy i decyduje na etapie przyłączania do sieci przyszłych odbiorców o warunkach podłączenia, a następnie o cenach i stawkach opłat, które pobiera.

Spółka jest tzw. monopolistą naturalnym, co wynika z faktu sieciowego charakteru urządzeń służących do dostarczania wody i odprowadzania ścieków. Na wyznaczonym wyżej rynku właściwym uczestnik nie spotyka się z żadną konkurencją w związku z czym zajmuje niekwestionowaną pozycję dominującą. Posiada więc na tym rynku siłę ekonomiczną, przy użyciu której może zapobiegać nie tylko efektywnej konkurencji, ale i działać w dużym stopniu niezależnie od zachowania swych kontrahentów.

Mając powyższe na uwadze uznać należy za udowodnione, iż MPWiK posiada pozycję dominującą na rynku właściwym zbiorowego zaopatrzenia w wodę i zbiorowego odprowadzania ścieków na terenie Gminy Miejskiej Kraków.

Nadużywanie pozycji dominującej

Art. 9 ust. 1 *ustawy o ochronie konkurencji i konsumentów* stanowi, iż „zakazane jest nadużywanie pozycji dominującej na rynku właściwym”.

Przykłady nadużywania pozycji dominującej ustawodawca zdefiniował w art. 9 ust. 2 pkt 1-7 *ustawy o ochronie konkurencji i konsumentów*.

Ad. I sentencji decyzji

Stosownie do art. 9 ust. 2 pkt 1 *ustawy o ochronie konkurencji i konsumentów* zakazane jest nadużywanie pozycji dominującej na rynku właściwym polegające w szczególności na bezpośrednim lub pośrednim narzucaniu nieuczciwych cen, w tym cen nadmiernie wygórowanych albo rażąco niskich, odległych terminów płatności lub innych warunków zakupu albo sprzedaży towarów;

W celu udowodnienia Spółce, która posiada pozycję dominującą na rynku właściwym, zarzucanej praktyki określonej w art. 9 ust. 2 pkt 1 *ustawy o ochronie konkurencji i konsumentów*, tj. narzucania nieuczciwych cen - konieczne jest wykazanie jeszcze kumulatywnego spełnienia dwóch przesłanek:

- narzucania cen – w analizowanym przypadku narzucania opłaty abonamentowej,
- nieuczciwego charakteru narzucanych cen.

Narzucanie ceny

Narzucenie ceny ma miejsce wówczas, gdy dominant - wykorzystując posiadaną siłę rynkową i sytuację przymusową kontrahentów, wynikającą z braku rzeczywistych alternatyw zaopatrzenia na rynku - wymusza na nich określoną cenę za usługę.

Mając jednocześnie na względzie to, że analizowanym przedmiotem działalności MPWiK jest zbiorowe zaopatrzenie w wodę i zbiorowe odprowadzanie ścieków, a więc dobra o charakterze powszechnym, niezbędne dla normalnego funkcjonowania każdego odbiorcy - stwierdzić należy, że dając odbiorcy wybór jedynie pomiędzy zawarciem umowy, a jej niezawarciem i pozbawieniem odbiorcy możliwości zaopatrzenia w wodę i odprowadzania ścieków MPWiK narzuca kontrahentowi opłatę abonamentową.

Czynnikami umożliwiającym MPWiK jednostronne dyktowanie warunków umów jest siła rynkowa. Spółka prowadzi działalność gospodarczą w warunkach odizolowania od potencjalnych konkurentów zarówno barierą kosztów niezbędnych dla uruchomienia działalności w danej dziedzinie, jak i ustanowioną wcześniej strukturą organizacyjną i technologiczną, dysponuje potencjałem niezbędnym do narzucenia swoim odbiorcom postanowień umów – cen i stawek opłat.

Cena nieuczciwa

Ustawa o ochronie konkurencji i konsumentów nie wprowadza jednoznacznych kryteriów jakościowych, pozwalających na dokonanie oceny, czy dane warunki umowy, w tym również cena, są uczciwe, czy też nie.

Biorąc jednakże pod uwagę zadania Prezesa Urzędu, ingerencja z jego strony w przypadku cen, winna dotyczyć cen stosowanych ze szkodą dla konsumentów i kontrahentów przez przedsiębiorców posiadających pozycję dominującą.

Jakkolwiek brak jest ustawowych kryteriów ceny nieuczciwej - stanowiących istotę praktyki – w ocenie Prezesa Urzędu, za taką cenę należy uznać cenę narzuconą przez przedsiębiorcę o pozycji dominującej z racji posiadania siły rynkowej, a ustaloną niezgodnie z zasadami jej ustalania określonymi przez stosowne dla danego rodzaju działalności przepisy prawa.

Zaprezentowane powyżej stanowisko Prezesa Urzędu odnośnie narzucania nieuczciwej ceny znajduje potwierdzenie w doktrynie i orzecznictwie. I tak:

- Stanowisko dotyczące uznania warunku umowy za nieuczciwy w przypadku, kiedy jest on niezgodny z przepisami obowiązującymi dla danej branży zostało zaprezentowane przez E. Modzelewską-Wąchal w książce „Ustawa o ochronie konkurencji i konsumentów. Komentarz”, Twigger, Warszawa 2002, str. 104 - *ocena, czy dany warunek może być uznany za nieuczciwy, dokonywana być musi każdorazowo na tle przepisów odrębnych regulujących dany rodzaj umowy.*
- W doktrynie „Ustawa o ochronie konkurencji i konsumentów . Komentarz” pod redakcją C. Banasińskiego i E. Piontka LexisNexis Warszawa 2009 str. 290 i nast. autorzy uznali, że za praktykę należy uznać działania przedsiębiorcy posiadającego pozycję dominującą polegające na przerzucaniu na kontrahenta kosztów, których zgodnie z przepisami prawa nie jest on zobowiązany ponosić.
- Stanowisko Prezesa Urzędu, iż w przypadku kiedy zgodnie z obowiązującymi przepisami cena winna być ustalona w taryfach w sposób określony w tych przepisach (tak działalność wodociągowo-kanalizacyjna, energetyka), bo w przeciwnym razie jest ona nieuczciwa znajduje potwierdzenie w wyroku Sądu Antymonopolowego z dnia 20 listopada 2003 r. sygn. akt XVII Ama 135/02, gdzie Sąd odniósł się do obowiązku sporządzania taryf przez przedsiębiorstwa energetyczne zgodnie z obowiązującymi w dacie sporządzania taryf przepisami Prawa energetycznego i aktów wykonawczych. W ocenie Sądu przedsiębiorstwo energetyczne ma dołożyć należytej staranności, aby stosowane przez niego taryfy dostosować niezwłocznie do obowiązujących przepisów. Mając na uwadze analogiczne przepisy prawne w przypadku taryf energetycznych i taryf za zbiorowe dostarczanie wody i zbiorowe odprowadzanie ścieków w ocenie organu antymonopolowego przedmiotowe orzeczenie znajduje zastosowanie w niniejszej sprawie.
- W decyzji organu antymonopolowego nr RKR– 37/2007 z dnia 20 kwietnia 2007 r., w stosunku do której oddalone zostało odwołanie wyrokiem SOKiK z dnia 26 listopada 2008 r. (sygn. akt XVII AmA 67/07) uznano za praktykę przerzucanie na kontrahenta kosztów, których zgodnie z przepisami prawa nie jest on zobowiązany ponosić.

W przedmiotowej sprawie, należy zwrócić uwagę na przepisy obowiązujące w przypadku gospodarki wodno-ściekowej. Zgodnie z art. 24 *ustawy o zbiorowym zaopatrzeniu* - taryfy podlegają zatwierdzeniu w drodze uchwały Rady Miasta.

Przedsiębiorstwo wodociągowo-kanalizacyjne, w terminie 70 dni przed planowanym dniem wejścia taryf w życie, przedstawia Prezydentowi wniosek o ich zatwierdzenie.

Prezydent sprawdza, czy taryfy i plan zostały opracowane zgodnie z przepisami ustawy, i weryfikuje koszty, o których mowa w art. 20 ust. 4 pkt 1 *ustawy o zbiorowym zaopatrzeniu* , pod względem celowości ich ponoszenia.

Tak więc zgodnie z wyżej przywołanymi przepisami MPWiK przygotowuje i przedstawia Prezydentowi wniosek o zatwierdzenie taryf.

Prezydent sprawdza taryfy pod kątem zgodności z przepisami ustawy o zbiorowym zaopatrzeniu i weryfikuje koszty.

Następnie Rada Miasta taryfę zatwierdza, a przedsiębiorstwo wodociągowo-kanalizacyjne taryfę stosuje.

Tam, gdzie dostawca jednostronnie ustala warunki świadczenia usług, odbiorca w ramach szeroko rozumianej swobody kontraktowania ma prawo przyjąć ofertę bądź umowy nie zawrzeć.

W powyższych okolicznościach uznać należy zatem za udowodnione, iż ceny i stawki opłat zawarte w taryfie stosowanej na terenie Gminy Miejskiej Kraków nie tylko mogą być, ale wręcz są jego kontrahentom przez MPWiK narzucane.

Mając na uwadze, iż przedmiotowa taryfa była przyjęta Uchwałą Rady Miasta Krakowa należy wskazać, iż Sąd Najwyższy w swoim wyroku z dnia 19 października 2006 r. III SK 15/06 stanął na stanowisku, iż art. 3 ustawy o ochronie konkurencji i konsumentów jako umożliwia organowi antymonopolowemu reagowanie na działania przedsiębiorców posiadających pozycję dominującą na każdym rynku i w każdym przypadku, kiedy ich zachowania noszą znamiona praktyki ograniczającej konkurencję. Wyłączone spod działań organu antymonopolowego w ocenie SN są tylko takie działania, które naruszają konkurencję, ale wprost innymi przepisami zostały dozwolone.

W przypadku każdej z pozycji taryfowych cen i stawek opłat przedsiębiorstwo wodociągowo-kanalizacyjne jest zobowiązane do ustalenia niezbędnych przychodów dotyczących tej opłaty. Zgodnie z przepisami art. 20 *ustawy o zbiorowym zaopatrzeniu* niezbędne przychody winny być ustalone w oparciu o koszty związane ze świadczeniem usług poniesione w poprzednim roku obrachunkowym, ustalone na podstawie ewidencji księgowej z uwzględnieniem planowanej zmiany kosztów w roku obowiązywania taryfy.

Ceny i stawki opłat określone w taryfie są różnicowane dla poszczególnych taryfowych grup odbiorców usług na podstawie udokumentowanych różnic kosztów zbiorowego zaopatrzenia w wodę i zbiorowego odprowadzania ścieków (art. 20 ust. 3 *ww. ustawy o zbiorowym zaopatrzeniu*).

Następnie (§ 10 *rozporządzenia taryfowego*) określa alokację kosztów na taryfowe grupy odbiorców odpowiednio dla zaopatrzenia w wodę i odprowadzania ścieków.

Stosownie do § 2 pkt 12 *rozporządzenia taryfowego* maksymalna wartość gotowości do świadczenia usług jako jednej z pozycji opłaty abonamentowej ustala się jako koszty eksploatacji i utrzymania urządzeń wodociągowych lub kanalizacyjnych, stanowiących nie więcej niż 15 % całości tych kosztów, podzielonych zgodnie z przyjętym współczynnikiem alokacji na taryfowe grupy odbiorców oraz liczbę odbiorców w danej grupie taryfowej.

Zgodnie z § 13 ust 6 *rozporządzenia taryfowego* włączenie do stawki opłaty abonamentowej kosztów utrzymania w gotowości urządzeń wodociągowych lub kanalizacyjnych pomniejsza odpowiednio o tę część koszty eksploatacji i utrzymania tych urządzeń przy kalkulowaniu cen za wodę lub ścieki.

Mając powyższe na uwadze należy stwierdzić, iż przepisy nie określają minimalnej wartości gotowości do świadczenia usług - kosztów eksploatacji i utrzymania urządzeń wodociągowych lub kanalizacyjnych, a co za tym idzie brak jest w przepisach zakazu, aby pozycja ta wynosiła zero. W przypadku kiedy koszty utrzymania gotowości w opłacie abonamentowej wyniosą zero, zgodnie z wyżej przywołanym przepisem (§ 13 ust. 6 *rozporządzenia taryfowego*) – zostaną one w całości ujęte w kalkulacji ceny za wodę i ścieki.

W §5 pkt 2 *rozporządzenia taryfowego* wymieniona została stawka opłaty abonamentowej na odbiorcę:

- a) w rozliczeniach w oparciu o wskazania wodomierza głównego lub wskazania wodomierza mierzącego ilość wody bezpowrotnie zużytej,
- b) w rozliczeniach z osobą korzystającą z lokalu w budynku wielolokalowym,

- c) w rozliczeniach na podstawie przepisów dotyczących przeciętnych norm zużycia wody.

§ 13 ust. 3 rozporządzenia taryfowego określa szczegółowo na podstawie jakich pozycji kosztów kalkuluje się stawkę opłaty abonamentowej:

- utrzymania w gotowości urządzeń wodociągowych lub kanalizacyjnych;
- odczytu wodomierza lub urządzenia pomiarowego;
- rozliczenia należności za wodę lub ścieki.

Kolejne punkty tego paragrafu rozporządzenia (pkt 4 i 5), w związku z § 13 ust. 3 wskazują, które pozycje kosztów nie są ponoszone przez którą grupę odbiorców, stanowiąc, że koszty odczytu wodomierza nie są uwzględniane w stawce opłaty abonamentowej kalkulowanej dla odbiorców usług rozliczanych na podstawie przepisów dotyczących przeciętnych norm zużycia wody i dla odbiorców usług odprowadzających ścieki opadowe i roztopowe kanalizacją deszczową.

W świetle wyżej przywołanego przepisu dla odbiorców rozliczanych według wodomierza głównego ustalając opłatę abonamentową uwzględnia się koszty utrzymania w gotowości, odczytu wodomierza i rozliczenia należności.

W przypadku budynków wielolokalowych odbiorcy winni być rozliczani z pominięciem kosztów utrzymania w gotowości urządzeń wodociągowych lub kanalizacyjnych.

Osoby rozliczane według norm zużycia nie ponoszą kosztów odczytu, a tylko koszty gotowości i rozliczenia należności.

Przepisy rozporządzenia taryfowego wskazują zatem, iż w przypadku występowania grup odbiorców rozliczanych według różnych zasad musi występować tyle rodzajów opłat abonamentowych ile rodzajów rozliczeń.

Jak ustalono w toku postępowania antymonopolowego na terenie działania MPWiK odbiorcy rozliczani są według trzech zasad.

98,95% odbiorców wody rozliczanych jest w oparciu o wskazania wodomierzy. Z tej ilości jedynie 1,80% odbiorców MPWiK rozlicza wg zasad, jak dla lokali w budynkach wielolokalowych. 1,05% odbiorców rozliczanych jest według norm zużycia wody (k.158-159).

Tak więc zgodnie z wyżej przywołanymi przepisami winny występować w taryfie trzy opłaty abonamentowe dotyczące odbiorców wody:

- dla odbiorców rozliczanych na podstawie odczytu wodomierz głównego;
- dla odbiorców korzystających z lokalu w budynku wielolokalowym,
- dla odbiorców rozliczanych według norm zużycia.

Jak wynika z przepisów, ze względu na różne pozycje kosztów uwzględniane do ustalania opłaty, opłaty abonamentowe dla każdej z grup odbiorców winny się różnić między sobą wysokością.

Kalkulacja stawki opłaty abonamentowej dla trzech grup odbiorców przedłożona przez MPWiK po wszczęciu postępowania antymonopolowego (tabela w części decyzji opisującej ustalenia stanu faktycznego) wskazuje, iż opłata abonamentowa kalkulowana jest przez Spółkę według zasad określonych w *rozporządzeniu taryfowym* (k.176). Ze względu na

niewuwzględnianie w niej wartości kosztów dotyczących gotowości do świadczenia usług oraz dużą różnicę pomiędzy ilością odbiorców zaliczanych do poszczególnych grup, stawki opłaty abonamentowej różnią się między sobą dopiero na trzecim miejscu po przecinku.

I tak dla:

- odbiorców rozliczanych wg wskazań wodomierza głównego wyliczona stawka opłaty abonamentowej wynosi 2,9198 zł/m-c,
- odbiorców rozliczanych wg wskazań wodomierzy lokalowych 2,9211 zł/m-c,
- odbiorców rozliczanych wg norm zużycia 2,9204 zł/m-c.

W ocenie Prezesa Urzędu – mając na uwadze powyższe wartości wyliczeń oraz fakt, iż MPWiK nie ponosi dodatkowych kosztów rozliczania ścieków - stosowanie jednej opłaty abonamentowej i w jednej wysokości w przypadku istnienia trzech systemów rozliczeń z odbiorcami za dostarczoną wodę oraz brak oddzielnej opłaty abonamentowej dla dostawców ścieków jest działaniem zgodnym z §2 pkt 12, § 5 pkt 2, § 13 ust. 3, 4, 5 *rozporządzenia taryfowego* i nie oddziałuje niekorzystnie na interesy konsumentów i kontrahentów MPWiK.

Opłata abonamentowa stosowana przez MPWiK:

- uwzględnia różnice kosztów dotyczących różnych odbiorców i co zatem idzie nie narusza zasady ekwiwalentności świadczeń;
- została oparta na konkretnej kalkulacji kosztów dla danej grupy odbiorców usługi zbiorowego zaopatrzenia w wodę;

a co za tym idzie **nie mamy w analizowanym przypadku do czynienia z ceną nieuczciwą.**

Stosownie do art. 105 § 1 K.p.a., gdy postępowanie z jakiegokolwiek przyczyny stało się bezprzedmiotowe, organ administracji publicznej wydaje decyzję o umorzeniu postępowania. Bezprzedmiotowość postępowania administracyjnego „(...) oznacza, że brak jest któregoś z elementów materialnego stosunku prawnego, a wobec tego nie można wydać decyzji załatwiającej sprawę przez rozstrzygnięcie co do jej istoty. **Przesłanka umorzenia postępowania może istnieć jeszcze przed wszczęciem postępowania, co zostanie ujawnione dopiero w toczącym się postępowaniu, a może ona powstać także w czasie trwania postępowania, a więc w sprawie już zawisłej przed organem administracji**” (B. Adamiak/J. Borkowski, Kodeks postępowania administracyjnego, Komentarz, Wydawnictwo C.H.Beck, Warszawa 1996, str. 462).

W niniejszej sprawie przesłanką umorzenia postępowania jest brak podstaw do stwierdzenia, że MPWiK nadużywało pozycji dominującej poprzez narzucanie odbiorcom usługi zbiorowego zaopatrzenia w wodę, rozliczanych za tę usługę według: wskazań wodomierza, metod określonych dla budynków wielolokalowych oraz wg norm zużycia, nieuczciwych cen w części dotyczącej opłaty abonamentowej, poprzez obciążanie odbiorców kosztami, które nie powstają w związku ze świadczeniem usługi na rzecz danej grupy odbiorców.

W ocenie organu antymonopolowego, jednakowa wartość opłaty abonamentowej dla poszczególnych grup odbiorców usługi zbiorowego zaopatrzenia w wodę, która na etapie wszczęcia postępowania antymonopolowego mogła świadczyć o nieuczciwym charakterze tej ceny, na etapie postępowania antymonopolowego – w związku z przedłożeniem przez MPWiK szczegółowych danych odnośnie kosztów ponoszonych na rzecz poszczególnych grup odbiorców - okazała się ceną ustaloną zgodnie z obowiązującymi przepisami i ustalaną indywidualnie dla każdej z grup odbiorców.

Ustalenia na tę okoliczność zostały dokonane dopiero w toku postępowania antymonopolowego, wobec czego postępowanie to należało umorzyć na podstawie art. 105 k.p.a., w związku z art. 83 *ustawy o ochronie konkurencji i konsumentów*.

W świetle zebranych materiałów Prezes Urzędu nie stwierdził nadużywania przez MPWiK pozycji dominującej na lokalnym rynku zbiorowego zaopatrzenia w wodę i zbiorowego odprowadzania ścieków na terenie Gminy Miejskiej Kraków polegającego na narzucaniu odbiorcom usługi zbiorowego zaopatrzenia w wodę, rozliczanych za tę usługę według: wskazań wodomierza, metod określonych dla budynków wielolokalowych oraz wg. norm zużycia, nieuczciwych cen w części dotyczącej opłaty abonamentowej, poprzez obciążanie odbiorców kosztami, które nie powstają w związku ze świadczeniem usługi na rzecz danej grupy odbiorców.

W związku z powyższym orzeczono jak w pkt I sentencji niniejszej decyzji

Ad II sentencji decyzji

Art. 9 ust. 2 pkt 6 ustawy o ochronie konkurencji i konsumentów stanowi, iż „*nadużywanie pozycji dominującej polega w szczególności na narzucaniu przez przedsiębiorcę uciążliwych warunków umów, przynoszących mu nieuzasadnione korzyści*”.

Dla stwierdzenia praktyki ograniczającej konkurencję będącej przedmiotem powyższego zarzutu – mając na uwadze, wcześniejsze udowodnienie posiadania przez Spółkę pozycji dominującej na rynku właściwym - niezbędne jest wykazanie spełnienia przez MPWiK trzech przesłanek wynikających bezpośrednio z art. 9 ust. 2 pkt 6 ustawy o ochronie konkurencji i konsumentów, tj. ustalenia, czy:

- przedsiębiorca narzuca określone warunki umów,
- narzucane warunki umów mają uciążliwy charakter,
- narzucane warunki umów przynoszą narzucającemu je przedsiębiorcy nieuzasadnione korzyści.

Narzucanie uciążliwych warunków umów

Narzucanie uciążliwych warunków umów jest jednym z przejawów nadużywania pozycji dominującej. Ma miejsce wówczas, gdy dominant - wykorzystując posiadaną siłę rynkową i sytuację przymusową kontrahentów, wynikającą z braku rzeczywistych alternatyw zaopatrzenia na rynku - wymusza na nich określone zachowania.

Okolicznością umożliwiającą podejmowanie przez MPWiK działań będących przedmiotem rozpatrywanego zarzutu jest posiadanie przez nie siły rynkowej. MPWiK prowadzi działalność gospodarczą w warunkach odizolowania od potencjalnych konkurentów zarówno barierą kosztów niezbędnych dla uruchomienia działalności w danej dziedzinie, jak i ustanowioną wcześniej strukturą organizacyjną i technologiczną, dysponuje potencjałem niezbędnym do narzucenia swoim odbiorcom postanowień umów.

MPWiK, w świetle wyżej opisanej procedury, jaka poprzedza zawarcie umowy o dostawę wody i odprowadzanie ścieków:

- określa warunki techniczne wykonania przyłącza wodociągowego i/lub kanalizacyjnego,
- w ramach opłaty przyłączeniowej wydaje warunki techniczne przyłączenia do sieci wodociągowej i/lub kanalizacyjnej,
- przeprowadza odbiór techniczny wykonanego przyłącza wodociągowego i/lub kanalizacyjnego w ramach opłaty przyłączeniowej.

Zgodnie z art. 15 ust. 4 *ustawy o zborowym zaopatrzeniu* przedsiębiorstwo wodociągowo-kanalizacyjne jest zobowiązane przyłączyć nieruchomość do sieci jeżeli są spełnione warunki przyłączenia określone w Regulaminie dostarczania wody i odprowadzania ścieków.

W ustaleniach dotyczących warunków technicznych przyłączenia do sieci wodociągowej i kanalizacyjnej warunki nie są negocjowane. MPWiK samodzielnie decyduje – zgodnie z art. 30 *Regulaminu dostarczania wody i odprowadzania ścieków* o miejscu i sposobie włączenia, parametrach technicznych przyłącza, ciśnieniu i ilości wody wymaganej dla zaopatrzenia nieruchomości, danych szczegółowych dotyczących wodomierza głównego i urządzenia pomiarowego, terminie ważności warunków (k.127).

Tam, gdzie dostawca jednostronnie ustala warunki świadczenia usług, odbiorca w ramach szeroko rozumianej swobody kontraktowania ma prawo przyjąć ofertę bądź jej nie przyjąć.

Mając na względzie to, że analizowanym przedmiotem działalności MPWiK jest dostawa wody i odbiór ścieków - a więc dobra o charakterze powszechnym, niezbędne dla normalnego funkcjonowania każdego gospodarstwa domowego - stwierdzić należy, że dając odbiorcy wybór jedynie pomiędzy przyjęciem warunków technicznych podłączenia i ich nie przyjęciem, MPWiK narzuca kontrahentowi ich treść.

W powyższych okolicznościach uznać należy zatem, iż warunki przyłączenia stosowane przez MPWiK - mając dodatkowo na uwadze cały wyżej opisany proces podłączania prowadzony przez MPWiK- nie tylko mogą, ale wręcz są jego kontrahentom narzucane.

W przypadku włączenia do sieci, jeżeli przyszły odbiorca nie przyjąłby narzuconych warunków, zostałby pozbawiony możliwości podłączenia nieruchomości do sieci wodociągowej i kanalizacyjnej.

Stosownie do art. 6 ust. 2 *ustawy o zbiorowym zaopatrzeniu* przedsiębiorstwo wodociągowo-kanalizacyjne jest zobowiązane do zawarcia umowy o zaopatrzenie w wodę lub odprowadzanie ścieków z osobą, której nieruchomość została podłączona do sieci.

Tak więc w przedmiotowej sprawie należy uznać, iż kwestionowane przez Prezesa Urzędu warunki techniczne przyłączenia określające jakie odcinki przewodów - uznawane przez MPWiK za przyłącza - winien wybudować na własny koszt przyszły odbiorca zostały narzucone, a co za tym idzie pierwsza z przesłanek została wypełniona.

Uciążliwy charakter narzucanych warunków umów przynoszących nieuzasadnione korzyści:

Zgodnie z doktryną „przez uciążliwy warunek należy rozumieć każdy warunek oznaczający dla jednej ze stron umowy ciężar większy od powszechnie przyjętych w stosunkach danego rodzaju. Ustalenia te powinny być dokonywane według kryteriów obiektywnych.” (Stanisław Gronowski. *Ustawa antymonopolowa. Komentarz*; C.H. Beck 1996 r., s.135). „Należałoby tutaj, w szczególności rozważyć, czy w hipotetycznej sytuacji istnienia wolnej konkurencji, i tym samym swobody kształtowania przez obie strony treści umowy, przedsiębiorca byłby w stanie wynegocjować kwestionowane postanowienie umowy” (Stanisław Gronowski. *Polskie Prawo Antymonopolowe, zarys wykładu*; Wydawnictwo Zrzeszenia Prawników Polskich, Warszawa 1998 r., s.146-147) .

Przyjęcie przez stronę warunku niosącego ze sobą ciężar większy niż zwykle wynika z jej słabszej pozycji rynkowej, a co za tym idzie, słabszej siły przetargowej wobec podmiotu posiadającego pozycję dominującą. Okolicznością świadczącą o uciążliwości warunku jest akceptacja przez stronę warunku dla niej mniej korzystnego, niż to jest zwyczajowo przyjęte

w podobnych umowach przy jednolitych okolicznościach towarzyszących zawarciu umów. Uciążliwym warunkiem w znaczeniu obiektywnym będą w szczególności warunki przewidujące świadczenia o charakterze nieekwiwalentnym, których w hipotetycznych warunkach istnienia konkurencji MPWiK nie byłaby w stanie wynegocjować.

Przepisy art. 2 *ustawy o zbiorowym zaopatrzeniu* wprowadzają pojęcia: przyłącza kanalizacyjnego (pkt 5) i wodociągowego (pkt 6), sieci (pkt 7), urządzeń kanalizacyjnych (pkt 14) i wodociągowych (pkt 16), z kolei art. 15 tej ustawy rozstrzyga kto i na jakich warunkach dokonuje budowy, wyposażenia i utrzymania wymienionych tu przyłączy i urządzeń.

W ocenie Prezesa Urzędu uciążliwym warunkiem umowy w analizowanej sprawie jest zobowiązanie odbiorcy do wykonania na własny koszt części robót niestanowiących - co do zakresu - prac związanych z budową przyłącza, o którym mowa w art. 2 pkt 5 i 6 *ustawy o zbiorowym zaopatrzeniu* tj. fragmentu sieci wodociągowej od granicy nieruchomości do miejsca włączenia do głównej sieci wodociągowej przebiegającej poza granicą nieruchomości gruntowej odbiorcy oraz fragmentu sieci kanalizacyjnej od pierwszej studzienki, licząc od strony budynku do miejsca włączenia do głównej sieci kanalizacyjnej znajdującej się poza granicą nieruchomości gruntowej odbiorcy.

Jak stanowi art. 15 ust. 1 *ustawy o zbiorowym zaopatrzeniu* **przedsiębiorstwo wodociągowo-kanalizacyjne jest obowiązane zapewnić budowę urządzeń wodociągowych i urządzeń kanalizacyjnych**, ustalonych przez gminę w studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego gminy oraz miejscowych planach zagospodarowania przestrzennego, w zakresie uzgodnionym w wieloletnim planie rozwoju i modernizacji.

Jeżeli przyszły odbiorca wybuduje z własnych środków urządzenia wodociągowe i urządzenia kanalizacyjne, może je przekazywać odpłatnie gminie lub przedsiębiorstwu wodociągowo-kanalizacyjnemu, na warunkach uzgodnionych w umowie (art. 31 ust. 1 *ustawy o zbiorowym zaopatrzeniu*).

W analizowanej sprawie sieć na terenach gdzie włączali się przyszli odbiorcy istniała, a więc nie zachodzą wątpliwości, co do obowiązków MPWiK wynikających z art. 15 ust. 1 *ustawy o zbiorowym zaopatrzeniu* w zakresie finansowania budowy urządzeń wodociągowych i kanalizacyjnych – fragmentu sieci wodociągowej od granicy nieruchomości do miejsca włączenia i fragmentu sieci kanalizacyjnej od studzienki do miejsca włączenia. Skoro sieć istniała obszar był już ujęty przez gminę w studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego gminy oraz miejscowych planach zagospodarowania przestrzennego.

Zgodnie z art. 15 ust. 2 *ustawy o zbiorowym zaopatrzeniu* **realizację budowy przyłączy do sieci oraz studni wodomierzowej, pomieszczenia przewidzianego do lokalizacji wodomierza głównego i urządzenia pomiarowego zapewnia na własny koszt osoba ubiegająca się o przyłączenie nieruchomości do sieci.**

Jak stanowi art. 2 pkt 5 i 6 *ustawy o zbiorowym zaopatrzeniu* :

- przyłączy kanalizacyjne jest to odcinek przewodu łączącego wewnętrzną instalację kanalizacyjną w nieruchomości odbiorcy usług z siecią kanalizacyjną, **za pierwszą studzienką, licząc od strony budynku, a w przypadku jej braku do granicy nieruchomości gruntowej;**
- przyłączy wodociągowe to odcinek przewodu łączącego sieć wodociągową z wewnętrzną instalacją wodociągową w nieruchomości odbiorcy usług **wraz z zaworem za wodomierzem głównym.**

Zgodnie z art. 5 ust. 2 *ustawy o zbiorowym zaopatrzeniu* odbiorca usług odpowiada za zapewnienie niezawodnego działania posiadanych instalacji i przyłączy wodociągowych lub instalacji i przyłączy kanalizacyjnych z urządzeniem pomiarowym włącznie.

W przypadku Gminy Miejskiej Kraków reguluje tą kwestię art. 6 ust. 1 pkt 6 *Regulaminu dostarczania wody i odprowadzania ścieków* (k.127) stanowiący, iż odbiorca usługi zobowiązany jest do utrzymania w należyтым stanie przyłączy wodociągowych i/lub kanalizacyjnych pozostających w jego posiadaniu i niezwłocznego usuwania ich awarii.

Tak więc - mając na uwadze powyższe przepisy – w ocenie Prezesa Urzędu, przyłącze kanalizacyjne to w przypadku braku studzienki kanalizacyjnej na terenie nieruchomości odcinek od instalacji wewnętrznej w budynku do granicy nieruchomości gruntowej odbiorcy. Jest to przypadek dłuższego przyłącza. Gdy natomiast istnieje studzienka kanalizacyjna na terenie nieruchomości gruntowej odbiorcy – tak jak ma to miejsce na terenie działania MPWiK – przyłącze kanalizacyjne to odcinek od instalacji wewnętrznej w budynku do punktu za pierwszą studzienką kanalizacyjną licząc od strony budynku. Jest to krótsze przyłącze.

W przypadku przyłącza wodociągowego mowa jest o granicy przyłącza jako o zaworze za wodomierzem głównym. Skoro, zgodnie z art. 7 *ustawy o zbiorowym zaopatrzeniu*, osoby reprezentujące przedsiębiorstwo wodociągowo-kanalizacyjne, po okazaniu legitymacji służbowej i pisemnego upoważnienia mają prawo wstępu na teren nieruchomości lub obiektu budowlanego w celu:

- pkt 1 zainstalowania lub demontażu wodomierza głównego,
- pkt 5 odcięcia przyłącza lub założenia plomb na zaworach,

oznacza to jednoznacznie, że zawór za wodomierzem głównym znajduje się na terenie nieruchomości, a co za tym idzie, poza granicą nieruchomości nie mamy już do czynienia według ustawodawcy z przyłączem wodociągowym.

Dodatkowo należy zwrócić uwagę, iż również w *Regulaminie dostarczania wody i odprowadzania ścieków* uznano, że przyłącze wodociągowe obejmuje przewód do granicy nieruchomości nakładając na odbiorcę w § 6 ust. 1 pkt 5 *Regulaminu* (k.127) obowiązek zabezpieczenia wodomierza między innymi przed uszkodzeniami.

Nałożenie takiego obowiązku na Odbiorcę nie byłoby możliwe gdyby wodomierz i zawór główny za wodomierzem były położone poza granicą nieruchomości Odbiorcy. Na terenie cudzej nieruchomości Odbiorca automatycznie pozbawiony by był możliwości nadzoru.

O fakcie, iż przyłącze zarówno wodociągowe, jak i kanalizacyjne nie może przebiegać poza granicą nieruchomości gruntowej przemawia również treść wyżej cytowanego art. 5 ust. 2 *ustawy o zbiorowym zaopatrzeniu* oraz art. 6 ust. 1 pkt 6 *Regulaminu dostarczania wody i odprowadzania ścieków*, które to przepisy nakładają na odbiorcę usług obowiązek zapewnienia niezawodnego działania posiadanych instalacji i przyłączy wodociągowych lub instalacji i przyłączy kanalizacyjnych z urządzeniem pomiarowym włącznie.

Gdyby przyłącza przebiegały poza granicą nieruchomości gruntowej odbiorcy nie posiadałby on uprawnień do działania, w przypadku awarii przyłącza - na terenie cudzej nieruchomości, które to uprawnienia posiada ustawowo zagwarantowane MPWiK.

Zgodnie bowiem z art. 7 *ustawy o zbiorowym zaopatrzeniu* osoby reprezentujące przedsiębiorstwo wodociągowo-kanalizacyjne, po okazaniu legitymacji służbowej

i pisemnego upoważnienia, mają prawo wstępu na teren nieruchomości lub do obiektu budowlanego należących do osób, o których mowa w art. 6 ust. 2 i 4-7, w celu:

- 1) zainstalowania lub demontażu wodomierza głównego;
- 2) przeprowadzenia kontroli urządzenia pomiarowego, wodomierza głównego lub wodomierzy zainstalowanych przy punktach czerpalnych i dokonania odczytu ich wskazań oraz dokonania badań i pomiarów;
- 3) przeprowadzenia przeglądów i napraw urządzeń posiadanych przez to przedsiębiorstwo;
- 4) sprawdzenia ilości i jakości ścieków wprowadzanych do sieci;
- 5) odcięcia przyłącza wodociągowego lub przyłącza kanalizacyjnego lub założenia plomb na zamkniętych zaworach odcinających dostarczanie wody do lokalu;
- 6) usunięcia awarii przyłącza wodociągowego lub przyłącza kanalizacyjnego, jeżeli umowa, o której mowa w art. 6 ust. 1, tak stanowi.

Zastosowanie znajduje w tym przypadku również art. 49 § 1 K.c. stanowiący, że urządzenia służące do doprowadzania lub odprowadzania płynów, pary, gazu, energii elektrycznej oraz inne urządzenia podobne nie należą do części składowych nieruchomości, jeżeli wchodzą w skład przedsiębiorstwa.

Mając powyższe na uwadze - w ocenie Prezesa Urzędu – założenie, zgodnie z którym ubiegający się o przyłączenie do sieci kanalizacyjnej winien wykonywać na własny koszt odcinek przewodu od pierwszej studzienki kanalizacyjnej licząc od strony budynku do miejsca włączenia do sieci kanalizacyjnej na własny koszt, jako fragment przyłącza nie znajduje uzasadnienia w obowiązujących przepisach prawnych.

Również nie znajduje uzasadnienia w aktualnie obowiązujących przepisach prawnych zobowiązanie przyszłego odbiorcy usług zbiorowego zaopatrzenia w wodę do budowy części przewodu od granicy nieruchomości gruntowej do miejsca włączenia do sieci wodociągowej.

Ustawodawca wyraźnie wyznaczył granicę pomiędzy przyłączem, a siecią.

Sprawę długości przyłącza kanalizacyjnego w przypadku dłuższego z przyłączy, tj. przy braku studzienki kanalizacyjnej na terenie nieruchomości, rozstrzygnął Sąd Najwyższy w dniu 13 września 2007 r. (sygn. akt III CZP 79/07) podejmując uchwałę następującej treści *„Wybudowany z własnych środków przez odbiorcę usług zbiorowego odprowadzania ścieków odcinek przewodu kanalizacyjnego łączący wewnętrzną instalację kanalizacyjną w nieruchomości tego odbiorcy z istniejącą siecią kanalizacyjną stanowi w części leżącej poza granicą jego nieruchomości gruntowej urządzenie kanalizacyjne, o jakim mowa w art. 31 ust. 1 ustawy z dnia 7 czerwca 2001 r. o zbiorowym zaopatrzeniu”* Sąd Najwyższy w uzasadnieniu stwierdził dodatkowo *„znowelizowane brzmienie art. 2 ust. 5 ustawy o zbiorowym zaopatrzeniu stanowi zatem niewątpliwie wyraz woli ustawodawcy, który przez zmienioną definicję przyłącza dążył do ograniczenia kosztów przyłączenia ponoszonych przez podmioty przyłączane. Skłania to do interpretacji, zgodnie z którą – w razie braku studzienki – przyłączem kanalizacyjnym w rozumieniu art. 2 ust. 5 jest odcinek przewodu między granicą nieruchomości gruntowej a budynkiem podmiotu przyłączanego”*.

Analizując od strony ekonomicznej problem przyłączy należy zwrócić uwagę, iż zgodnie z art. 20 ustawy o zbiorowym zaopatrzeniu przedsiębiorstwo wodociągowo-kanalizacyjne określa taryfę na 1 rok na podstawie niezbędnych przychodów po dokonaniu ich alokacji na poszczególne taryfowe grupy odbiorców.

Pierwszym krokiem w ustalaniu opłat za wodę i ścieki jest zatem wyliczenie poziomu niezbędnych przychodów oddzielnie dla działalności wodociągowej i kanalizacyjnej.

Niezbędne przychody to taka wartość przychodów, które przedsiębiorstwo wodociągowo – kanalizacyjne musi osiągnąć, aby zapewnić odpowiednią jakość usługi oraz pokryć uzasadnione wydatki związane z eksploatacją, utrzymaniem i rozwojem systemu wodociągowo – kanalizacyjnego – z uwzględnieniem kryterium racjonalnego zarządzania.

Ustalając niezbędne przychody – zgodnie z art. 20 ust. 4 *ustawy o zbiorowym zaopatrzeniu* - przedsiębiorstwo winno uwzględniać w szczególności kosztów wynikających z planowanych wydatków inwestycyjnych.

Następnym krokiem w ustalaniu opłat za wodę i ścieki po określeniu poziomu niezbędnych przychodów jest ich alokacja na poszczególne grupy odbiorców.

Celem alokacji jest powiązanie w miarę możliwości wydatków z tymi grupami odbiorców, które korzystają w wyniku poniesienia danego wydatku lub powodują jego wystąpienie.

Tak więc wyżej wskazane przepisy pozwalają przedsiębiorstwu wodociągowo-kanalizacyjnemu na zaliczenie kosztów inwestycji rozwojowej, tj. rozbudowę sieci w celu podłączenia nowych odbiorców, jeżeli została ona ujęta w planie wieloletnim, a następnie planie stanowiącym załącznik do wniosku o zatwierdzenie taryf do niezbędnych przychodów. Kosztem tym w przypadku stosowania właściwych zasad alokacji obciążani są Odbiorcy na potrzeby których koszt ten został poniesiony w wysokości odpowiedniej do ilości dostarczonej wody lub odprowadzonych ścieków.

Stanowisko organu antymonopolowego w kwestii zastosowania w przedmiotowej sprawie odpowiednich metod alokacji znajduje potwierdzenie w doktrynie, tj. opracowaniach przygotowanych w latach 1998-2000 przez Radę ds. standardów, powołaną przez centralny organ administracji rządowej właściwy w sprawach zbiorowego zaopatrzenia w wodę i zbiorowego odprowadzania ścieków, tj. przez Prezesa Urzędu Mieszkalnictwa i Rozwoju Miast.

W opracowanym przez Radę Standardzie 2 „Alokacja kosztów według grup odbiorców” opisane zostały między innymi zasady ustalania opłat. Wskazano, iż celem alokacji niezbędnych przychodów w procesie ustalania opłat jest powiązanie wydatków z tymi grupami odbiorców, które korzystają w wyniku poniesienia danego wydatku lub powodują jego wystąpienie. Uznano, iż stawki opłat należy opracowywać w taki sposób, żeby dla każdej grupy odbiorców zostały naliczone na podstawie kosztów zapewnienia usługi tej grupie.

Mając powyższe na uwadze należy stwierdzić, że jeżeli koszty budowy odcinka sieci wodociągowej od granicy nieruchomości do miejsca wykonania włączenia i odcinka sieci kanalizacyjnej od studzienki kanalizacyjnej do miejsca włączenia ponosi przyszły odbiorca jednorazowo z chwilą podłączenia do sieci to warunek jego przyłączenia do sieci w tym zakresie jest dla niego uciążliwy ponieważ jest mniej korzystny niż określony w przepisach.

Przyszły odbiorca ponosi bowiem samodzielnie, jednorazowo koszt, który winien stanowić podstawę ustalania niezbędnych przychodów, który w rzeczywistości powinien ponieść tylko w takiej części jaka przypada na niego w związku z ilością pobranej wody i odprowadzanych ścieków.

Ponadto należy zwrócić uwagę, że cytowane przepisy *rozporządzenia taryfowego* wskazują, iż (§ 7 ust. 5) uwzględnienie w niezbędnych przychodach i taryfowych cenach i stawkach opłat kosztów inwestycji, **powinno być dokonywane stopniowo i rozłożone w czasie.**

A zatem również z tego powodu koszt inwestycji nie będącej przyłączem byłby mniej uciążliwy.

Ponadto o większej uciążliwości kwestionowanych warunków umów świadczy fakt, że odbiorca nie ponosiłby w przyszłości kosztów naprawy odcinków przewodów uznawanych przez MPWiK za przyłącze, a w ocenie Prezesa Urzędu fragmentu sieci.

Dodatkowo należy zwrócić uwagę, iż na terenie kraju występują przypadki, kiedy do odcinków przewodów poza granicą nieruchomości gruntowej odbiorcy – w celu obniżenia kosztów - podłączani są inni odbiorcy usług i przyłącze w rozumieniu definicji stosowanej przez MPWiK staje się rozgałęzioną siecią.

Ponieważ oceniane w tym miejscu relacje mają charakter stosunków umownych, czyli takich w których zakres praw i obowiązków jest z góry ograniczony, nadmierne uprawnienia i korzyści jednej ze stron wiążą się zawsze z odpowiadającymi im uciążliwościami nakładanymi na drugą. W niniejszym przypadku uciążliwości odbiorców (kontrahentów MPWiK) sprowadzają się do:

- obowiązku ponoszenia nakładów na budowę części przewodów, których kosztów odbiorcy nie powinni ponosić w świetle przepisów *ustawy o zbiorowym zaopatrzeniu*,
- konieczności inwestowania w majątek MPWiK, jakim są przewody poza granicami nieruchomości gruntowej odbiorcy,
- konieczności uzyskiwania zezwoleń i ponoszenia kosztów na prowadzenie przewodów pod drogami i zgód sąsiadów na poprowadzenie przewodów przez ich nieruchomości,
- utrzymywania w należyтым stanie technicznym części przewodów, które zgodnie z przepisami nie są przyłączami i winno je utrzymywać MPWiK.

W ocenie organu antymonopolowego, założeniu zgodnie z którym ubiegający się o przyłączenie winien wykonywać na własny koszt sporne odcinki przewodów nie znajduje uzasadnienia w obowiązujących przepisach prawnych, jak i oficjalnych stanowiskach.

Wyżej zaprezentowane stanowisko Prezesa Urzędu znalazło potwierdzenie w wyroku Sądu Ochrony Konkurencji i Konsumentów z dnia 15 stycznia 2009 r. (sygn. akt XVII AmA 76/08). W uzasadnieniu Sąd stwierdził, że z przepisów art. 2 pkt 5 i 6 i art. 15 ust. 2 ustawy o zbiorowym zaopatrzeniu wynika *„Powoduje to, że takie rozwiązanie jest korzystne wyłącznie dla powoda a tym samym, że zachwiana została równowaga stron. Uciążliwość odbiorców usług polegała na obowiązku ponoszenia nakładów na budowę, których nie powinni byli oni ponosić. Sąd stanął na stanowisku, że powód narzuca uciążliwe warunki umów o przyłączenie do miejskiej sieci wodociągowej i kanalizacyjnej przynoszących mu nieuzasadnione korzyści w związku ze zobowiązaniem odbiorców do wykonania na własny koszt części robót nie stanowiących prac związanych z budową przyłączy. ”*

Identyczne stanowisko odnośnie przyłączy wodociągowych i kanalizacyjnych zaprezentował SOKiK w wyroku z dnia 29 czerwca 2009 r. sygn. akt XVII AmA 29/09.

Ponadto należy w tym miejscu zwrócić uwagę na stanowisko Ministerstwa Budownictwa Departamentu Polityki Miejskiej i Rewitalizacji z dnia 8 marca 2007 r. (znak:BR1m-053-22/07/359) *„W aktualnym stanie prawnym jedynie koszty budowy przyłączy do sieci oraz studni wodomierzowej, pomieszczenia przewidzianego do lokalizacji wodomierz głównego urządzenia pomiarowego zapewnia na własny koszt osoba ubiegająca się o przyłączenie*

nieruchomości do sieci – art. 15 ust. 2 ustawy z dnia 7 czerwca 2001 r. o zbiorowym zaopatrzeniu w wodę i zbiorowym odprowadzaniu ścieków.

W ustawie tej przyłącza zdefiniowane zostały następująco:

- *przyłącze wodociągowe (art. 2 pkt 6) – jako odcinek przewodu łączącego sieć wodociągową z wewnętrzną instalacją wodociągową w nieruchomości odbiorcy usług wraz z zaworem za wodomierzem głównym.*
- *przyłącze kanalizacyjne (art. 2 pkt 5) – jako odcinek przewodu łączącego wewnętrzną instalację kanalizacyjną w nieruchomości odbiorcy usług z siecią kanalizacyjną, za pierwszą studzienką, licząc od strony budynku, a w przypadku jej braku - do granicy nieruchomości gruntowej.*

Jednocześnie definicje przyłączy muszą być zgodne z regulacjami prawa cywilnego – właściciel nieruchomości może posiadać przewody, które są trwale złączone z nieruchomością, jedynie w takiej części, w jakiej ta rzecz usytuowana została w granicach jego nieruchomości. Przyłączem jest więc przewód położony w obrębie nieruchomości, przewody poza nieruchomością należą do sieci.

W związku z powyższymi przepisami, w celu przyłączenia budowanego domu do sieci wod.-kan., przyszły odbiorca usług zobowiązany jest do wykonania tylko takiego zakresu prac, które zlokalizowane są na obszarze jego nieruchomości. Wszelkie inne roboty budowlane, takie jak ” wcięcia ” do głównej rury wodociągowej zlokalizowanej po przeciwnej stronie ulicy, wykonanie wykopów przez drogę, ułożenie rury wodoc. i osłonowej, wykonanie wpięcia do głównego kolektora ściekowego po przeciwnej stronie ulicy, wykonanie wykopów celem ułożenia rury kanalizacyjnej przez drogę oraz opłacenie nadzoru branżowego realizowanego przez przedsiębiorstwo i wykonanie projektów powykonawczych, należą do zakresu przedsiębiorstwa wod.-kan. Koszty związane z wykonaniem tych prac zaliczane są bowiem do kosztów zbiorowego zaopatrzenia w wodę i zbiorowego odprowadzania ścieków, stanowiących podstawę do określenia taryf”

Nie bez znaczenia dla oceny sprawy jest też stanowisko Zastępcy Dyrektora Departamentu Mieszkalnictwa Ministerstwa Infrastruktury zaprezentowane w czasie prac sejmowej Komisji Infrastruktury (Biuletyn nr 4247/IV).

Zgodnie z tym stanowiskiem, definicje przyłączy „muszą być interpretowane spójnie z przepisami art. 47 i 49 Kodeksu cywilnego. Przedłożyłam również członkom Komisji pismo z Ministerstwa Pracy i Gospodarki skierowane do wszystkich urzędów marszałkowskich w sprawie wykorzystania funduszy europejskich przeznaczonych na rozwój regionalny. W nich także jest przedstawiona opinia, iż przyłączem jest ten odcinek przewodu, który leży pod gruntem właściciela nieruchomości. Proszę także wziąć pod uwagę brzmienie art. 5 ust. 2 ustawy matki, gdzie jest powiedziane, że odbiorca usług odpowiada wyłącznie za posiadane przez niego odcinki przyłączy (zgodnie z ustawą wodociągowych i kanalizacyjnych – przyp. UOKiK). Jeślibyśmy przyjęli interpretację, że odcinkiem przyłącza jest również ta część przewodu, która leży pod gruntem nienależącym do odbiorcy usług, to za tę część przewodu nikt by nie odpowiadał, ponieważ byłby w posiadaniu innych osób fizycznych bądź prawnych”.

Mając powyższe na uwadze uznać należy, że narzucenie przyszłym odbiorcom usług zbiorowego zaopatrzenia wodę i zbiorowego odprowadzania ścieków przez MPWiK warunków przyłączenia do sieci w postaci wykonania na koszt odbiorcy fragmentu sieci wodociągowej od granicy nieruchomości do miejsca podłączenia oraz fragmentu sieci kanalizacyjnej od pierwszej studzienki licząc od strony budynku do miejsca włączenia poprzez traktowanie ich jako fragmentów przyłączy, tj. niezgodnie z przepisami ustawy

o zbiorowym zaopatrzeniu narusza zakaz, o którym mowa w art. 9 ust. 1 i 2 pkt 6 ustawy o ochronie konkurencji i konsumentów.

W związku z powyższym orzeczono, jak w punkcie II sentencji niniejszej decyzji.

Należy zwrócić uwagę, iż zarówno orzecznictwo, jak i doktryna powoływane przez MPWiK dotyczyły okresu przed zmianą *ustawy o zbiorowym zaopatrzeniu* w roku 2006, jak i przed zmianą art. 49 K.c. w roku 2008, a więc nie można się na nie powoływać w aktualnym stanie prawnym.

Ad III sentencji decyzji

Kara za naruszenie przepisów ustawy antymonopolowej

Zgodnie z art. 106 ust. 1 pkt 1 *ustawy o ochronie konkurencji i konsumentów*, Prezes Urzędu może nałożyć na przedsiębiorcę, w drodze decyzji, karę pieniężną w wysokości nie większej niż 10 % przychodu osiągniętego w roku rozliczeniowym poprzedzającym rok nałożenia kary, jeżeli przedsiębiorca ten dopuścił się naruszenia zakazu określonego w art. 9 tej ustawy. Nakładanie kar w trybie ww. przepisu następuje w ramach uznania administracyjnego (fakultatywnie), co oznacza, że zarówno o fakcie jej nałożenia, jak i o jej wysokości decyduje w konkretnej sprawie Prezes Urzędu. Działanie w ramach uznania administracyjnego nie jest jednak równoznaczne z dowolnością. W tym zakresie Prezes UOKiK kieruje się zasadą równości i proporcjonalności. Rozważając kwestię nałożenia kary Prezes Urzędu musi wziąć pod uwagę, czy w danych okolicznościach sprawy konieczne albo celowe jest jej nałożenie, a jeżeli tak, to w jakiej wysokości kara spełni założone funkcje. Przy ustalaniu wysokości kar pieniężnych, o których mowa w art. 106-108 *ustawy o ochronie konkurencji i konsumentów*, Prezes Urzędu powinien wziąć pod uwagę w szczególności okres, stopień oraz okoliczność uprzedniego naruszenia przepisów ustawy (art. 111 ww. ustawy). W orzecznictwie antymonopolowym wskazuje się, że w przypadku kar za stosowanie praktyk ograniczających konkurencję przesłankami, które należy brać pod uwagę, są: potencjał ekonomiczny przedsiębiorcy, skutki praktyki dla konkurencji lub kontrahentów, dopuszczalny poziom kary wynikający z przepisów ustawy oraz cele jakie kara ma osiągnąć (patrz: np. wyrok Sądu Najwyższego z dnia 27 czerwca 2000 r., sygn. akt I CKN 793/98).

W punkcie II. sentencji niniejszej decyzji uznano działanie MPWiK za praktykę ograniczającą konkurencję i naruszającą zakaz, o którym mowa w art. 9 ust. 1 i ust. 2 pkt 6 *ustawy o ochronie konkurencji i konsumentów*. Zakaz ten ma charakter bezwzględny, zatem nie istnieją przesłanki natury prawnej, które umożliwiały zalegalizowanie takiej praktyki. Spełniona jest więc podstawowa przesłanka warunkująca nałożenie kary pieniężnej. Prezes Urzędu uznał więc za uzasadnione w niniejszej sprawie, nałożenie na przedsiębiorcę kary pieniężnej, w wysokości 915 745 zł (dziewięćset piętnaści tysięcy siedemset czterdzieści pięć złotych), płatnej do budżetu państwa, co stanowi 0,29% przychodu będącego podstawą obliczania kary i 2,9% kary, jaka mogłaby być w tym przypadku nałożona.

Prezes Urzędu zaliczył przedmiotową praktykę MPWiK do naruszeń o charakterze poważnym prawa antymonopolowego, gdyż MPWiK działała na szkodę kontrahentów chcących podłączyć się do sieci wodociągowej i kanalizacyjnej przenosząc na nich obciążenie większe niż wynika to z przepisów *ustawy o zbiorowym zaopatrzeniu*. Dodatkowo oceniając wagę naruszenia należy wziąć pod uwagę, iż do naruszenia dochodziło na etapie zawierania kontraktu i kontrahent wykonując przyłącze w sposób odmienny od narzuconego przez

MPWiK zostałby pozbawiony usługi o charakterze powszechnym. Kontrahenci w tym konsumenci chcąc korzystać z usług zbiorowego zaopatrzenia w wodę i zbiorowego odprowadzani ścieków muszą zostać podłączeni do sieci i to na warunkach ustalonych przez MPWiK.

Podejmując decyzję o nałożeniu kary pieniężnej Prezes Urzędu wziął pod uwagę, iż w efekcie nadużywania przez MPWiK pozycji dominującej doszło do nałożenia na część kontrahentów w tym konsumentów obciążeń większych niż w przypadku kiedy istniałaby konkurencja na rynku właściwym. Nałożenie kary należy zatem traktować jako podkreślenie naganności działań podmiotu dominującego (MPWiK), które to działania zakłóciły równowagę praw i obowiązków kontrahentów.

Kierując się naturą przedmiotowego naruszenia organ antymonopolowy ustalił kwotę wyjściową kary, w wysokości 660 710 zł, co stanowi 0,21 % przychodu.

W następnej kolejności rozważono czynniki dotyczące specyfiki rynku właściwego i działalności przedsiębiorcy. W szczególności wzięto pod uwagę skutki praktyki, w postaci wystąpienia szkody po stronie uczestników rynku, dotkniętych praktykami MPWiK wynikającymi z faktycznego wprowadzenia naruszenia w życie. Uwzględnienie wskazanych czynników doprowadziło do podwyższenia kary o 5 %, tj. do kwoty 693 746 zł.

Obliczając wysokość kary Prezes Urzędu uznał stosowaną praktykę za długotrwałą, tj. trwającą od roku 2006, tj. od daty zmiany ustawy o zbiorowym zaopatrzeniu między innymi w części dotyczącej definicji przyłączy, a tym samym podwyższył karę o 20%, tj. do kwoty 832 495 zł.

Ważąc wysokość nałożonej kary pieniężnej organ antymonopolowy ocenił również okoliczności obciążające i łagodzące, stanowiące ocenę podmiotowej strony czynu Spółki.

Jak ustalono MPWiK dopuściło się już wcześniej dwukrotnie naruszenia zakazu stosowania praktyk ograniczających konkurencję.

Uwzględniając powyższą okoliczność obciążającą podwyższono karę o 10%, tj. do kwoty 915 745 zł.

Mając na uwadze wszystkie powyższe okoliczności, Prezes Urzędu uznał, że waga stwierdzonego niniejszą decyzją naruszenia *ustawy o ochronie konkurencji i konsumentów* oraz wskazane wyżej okoliczności obciążające, przesądzają o zasadności nałożenia na MPWiK kary pieniężnej, w ostatecznej wysokości 915 745 zł.

W ocenie Prezesa Urzędu wymierzona kara jest adekwatna do stopnia naruszenia przepisów *ustawy o ochronie konkurencji i konsumentów* oraz współmierna do możliwości finansowych MPWiK. Nadmienić należy, że kary pieniężne stosowane są w sytuacjach, gdy zachowanie przedsiębiorcy nie tylko jest bezprawne, ale można także sprawcy przypisać winę w znaczeniu subiektywnym. Analizując kwestię winy należy stwierdzić, iż MPWiK, jako podmiot o wieloletnim doświadczeniu, powinna zdawać sobie sprawę, iż podejmowanymi decyzjami nie może nadużywać posiadanej pozycji dominującej. Kara pieniężna nałożona w powyższej wysokości pełni funkcję represyjną za naruszenie przepisów ww. ustawy, gdyż podkreśla naganność zachowania MPWiK, która dopuściła się stosowania praktyk ograniczających konkurencję. Jednocześnie nałożona kara pełni funkcję prewencyjną, gdyż zapobiega stosowaniu w przyszłości sprzecznych z interesem publicznym praktyk ograniczających konkurencję.

Wymierzona kara pieniężna jest adekwatna do stopnia zawinienia przez MPWiK, zaś jej wysokość na tyle dla niej dolegliwa, iż skutecznie zapobiegnie naruszeniom ustawy przez ten podmiot w przyszłości. Spełnia ona również rolę prewencyjną, zniechęcającą do naruszania prawa przez MPWiK. W przypadku wcześniejszych naruszeń przez MPWiK przepisów *ustawy o ochronie konkurencji i konsumentów* nie były nakładane kary pieniężne.

Ad IV sentencji decyzji

Koszty postępowania

Zgodnie z art.80 *ustawy o ochronie konkurencji i konsumentów*, Prezes Urzędu rozstrzyga o kosztach w drodze postanowienia, które może być zamieszczone w decyzji kończącej postępowanie.

W myśl art. 77 *ww. ustawy*, jeżeli w wyniku postępowania Prezes Urzędu stwierdził naruszenie przepisów ustawy, przedsiębiorca, który dopuścił się tego naruszenia jest zobowiązany ponieść koszty postępowania.

Przedmiotowe postępowanie zostało wszczęte z urzędu , a w jego wyniku Prezes Urzędu w pkt II sentencji decyzji stwierdził naruszenie przepisów *ustawy o ochronie konkurencji i konsumentów*.

Kosztami niniejszego postępowania są wydatki związane z wysyłką korespondencji, które wynoszą **35,00 zł** (słownie: trzydzieści pięć złotych).

Mając powyższe na uwadze organ antymonopolowy orzekł, jak w punkcie IV sentencji.

Pouczenia:

Zgodnie z art. 112 ust. 3 ustawy o ochronie konkurencji i konsumentów kary pieniężne orzeczone w pkt III decyzji należy uiścić w terminie 14 dni od dnia uprawomocnienia się niniejszej decyzji na konto Urzędu Ochrony Konkurencji i Konsumentów Warszawie: **NBP O/O Warszawa 511010100078782231000000**.

Koszty niniejszego postępowania określone w pkt IV przedsiębiorca obowiązany jest wpłacić na konto Urzędu Ochrony Konkurencji i Konsumentów w Warszawie w **NBP O/O Warszawa Nr 511010100078782231000000**.

Stosownie do treści art. 81 ust. 1 ustawy o ochronie konkurencji i konsumentów w związku z art. 479²⁸ § 2 k.p.c. – **od niniejszej decyzji przysługuje odwołanie** do Sądu Okręgowego w Warszawie – Sądu Ochrony Konkurencji i Konsumentów, w terminie dwutygodniowym od dnia jej doręczenia, za pośrednictwem Prezesa Urzędu Ochrony Konkurencji i Konsumentów – Delegatury UOKiK w Krakowie 31 - 011 Kraków, Plac Szczepański 5.

Na postanowienie rozstrzygające o kosztach zawarte w punkcie IV sentencji niniejszej decyzji, na podstawie art. 81 ust. 5 ustawy o ochronie konkurencji i konsumentów w związku z art. 479²⁸ § 1 pkt 2 K.p.c. **przysługuje zażalenie** do Sądu Okręgowego w Warszawie – Sądu Ochrony Konkurencji i Konsumentów, za pośrednictwem Prezesa Urzędu Ochrony Konkurencji i Konsumentów – Delegatury UOKiK w Krakowie 31 - 011 Kraków, Plac Szczepański 5 w terminie tygodnia od dnia doręczenia, **w przypadku zaskarżenia jedynie rozstrzygnięcia o kosztach.**

z upoważnienia Prezesa
Urzędu Ochrony Konkurencji i Konsumentów
Dyrektor Delegatury
Leszek Piekarz

Otrzymują:

1. Miejskie Przedsiębiorstwo
Wodociągów i Kanalizacji S.A.
ul. Senatorska 1
30-106 Kraków

2. a/a RKR